

Gerrit-Jan van der Gronden

Hier aan de Heugemerweg no. 7 woonde tijdens de Duitse bezetting Gerrit-Jan van der Gronden. Hier stond in die tijd een garage met woonhuis waar hij woonde en werkte.

Gerrit-Jan van der Gronden is geboren op 13 december 1895 in Dordrecht en hij wordt op 2 januari 1943 door de Duitsers in het concentratiekamp Neuengamme vermoord, **hij is dan 47 jaar.**

In 1897 verhuist het gezin naar Vlissingen om in 1906 te verhuizen naar Vaals. Vader Gerrit van der Gronden is bankwerker.

De 26-jarige chauffeur Gerrit-Jan van der Gronden huwt op 26 januari 1922 te Berg en Terblijt met de eveneens 26-jarige uit Berg en Terblijt geborene Maria Prevoo. Na 11 jaar wordt het huwelijk ontbonden op 13 oktober 1933.

Na zijn scheiding huwt de chauffeur-monteur Gerrit-Jan van der Gronden met Anna Walzak; zij is geboren omtrent 1899 en overlijdt op 18 april 1982 te Heerlen. Het stel gaat wonen aan de Heugemerweg boven de garage van, Van der Gronden.

Vanaf het begin van de Duitse bezetting tot aan de inval van de Duitsers in Rusland op 22 juni 1941, worden de communisten met rust gelaten - Stalin is immers bondgenoot van Duitsland, door het Molotov-Ribbentropact van 1939. Wel zijn de Communistische Partij Nederland (CPN) en het dagblad "De Waarheid" door de Duitsers verboden. Het landelijke illegale blad "De Vonk" neemt de plaats in van het verboden dagblad "De Waarheid". In plaats van "De Waarheid" komt in Maastricht een ander illegaal verzetsblad ook genaamd "De Vonk" uit. De naam van het Maastrichtse variant is ontleend aan het Russische woord Iskra, een op Rusland gericht illegaal blad, uitgegeven vanaf 1903 door de communistische banneling Vladimir Lenin.

In november 1940 komt de eerste editie van "De Vonk" uit in Maastricht gemaakt door het nieuwe kader van de CPN. De treinmachinist J.A. Margaroli krijgt elke week van C. Aarnouts of zijn assistente mejuffrouw Van der Broek een vijftal exemplaren van kaderkranten. Margaroli geeft deze kaderkranten door aan Ger Boosten. Hij typt met zijn typemachine de teksten uit de kaderkranten op stencils, waarvan door de chauffeur-monteur Gerrit-Jan van der Gronden in zijn garage aan de Heugemerweg elke keer vijfhonderd wordt gedrukt. Een gedeelte van de oplage gaat naar de oostelijke Mijnstreek en de rest wordt in Maastricht en omgeving verspreid.

De stencilmachine waarop "De Vonk" wordt gedrukt wisselt regelmatig van adres, bekend is dat Lambert Kraft, Rouschop e.a. het apparaat gedurende een tijd in hun woning/bedrijf hebben gehad. De uitdaging is steeds het enorme lawaai dat de stencilmachine maakt als het in bedrijf is. Het is Kraft die André Engwirda in contact brengt met Van der Gronden; ze wonen beiden hier in dezelfde straat Engwirda op nummer 35-b en Van der Gronden enkele deuren verder; Engwirda wordt een van de verspreiders van "De Vonk" tot zijn arrestatie op 1 februari 1941.¹

Bij aanvang van de Duitse bezetting is Van der Gronden samen met Boosten lid van de gemeentelijke Luchtbeschermingsdienst en hun ploegcommandant is de NSB'er Giebels. De post is gevestigd in de kelder van de Villa Roovers aan de Scharnerweg te Maastricht. Het is de ploegcommandant Giebels die naar de Kringleiding van de NSB een brief schrijft waarin hij aangeeft en klaagt dat Van der Gronden en (Fernand) Boosten communisten zijn en, Van der Gronden heeft "verboden boeken" in zijn woning, aldus Giebels. Een derde man Weijzen, ook een communist luistert naar de Engelse radiozender. '[...] *Enkele weken na het verzenden van de brief wordt Van der Gronden door de SD gearresteerd en overgebracht naar een concentratiekamp.*'

Daarna zegt Giebels '[...] *Gelukkig, er is er alweer eentje opgeruimd en er zullen er nog wel meer volgen. Ik zal niet rusten, alvorens ik ze allemaal te pakken heb.*' Iedereen gaat ervanuit dat van der Gronden door verraad van Giebels is opgepakt.

Fernand Boosten stelt achteraf: '[...] *Enkele weken voor de arrestatie Van der Gronden meldt zich een onbekende man aan de woning van hem en vraagt geld. De man is ontsnapt uit het concentratiekamp Amersfoort en vraagt bij communisten geld . Deze man wordt opgepakt door de SD in Arnhem en ze treffen een briefje aan met daarop de naam en het adres Van der Gronden. De Arnhemse SD stelt een onderzoek in naar de achtergrond van hem en zo wordt hij uiteindelijk door de SD-Arnhem gearresteerd. In zijn woning wordt een aantal pamfletten van de "De Vonk" aangetroffen.*' De brief van Giebels heeft wel bij gedragen aan de achtergrond info over Van der Gronden.²

Op 13 januari 1942 worden Andreas Engwirda en zijn vriend Gerrit-Jan van der Gronden opgepakt, maar nu voor de SD-Arnhem. Engwirda wordt direct door de SD'er Richard Nitsch weer vrijgelaten. Gerrit-Jan van der Gronden wordt op 5 december 1942 in het Duitse concentratiekamp Neuengamme vermoord; hij was toen 47 jaar.³

¹ Cammaert, Alfred Paul Marie, Het verborgen Front pag.993+994

² RHCLGAMGemeentepolitie20108B1946nr137dossier194

³ RHCLGAMGemeentepolitie20108B1946nr137dossier194